

ANYKŠČIŲ RAJONO SAVIVALDYBĖS TARYBOS ETIKOS KOMISIJA

S P R E N D I M A S DĖL ANYKŠČIŲ RAJONO SAVIVALDYBĖS TARYBOS NARIO ROMO PAČINSKO VALSTYBĖS POLITIKŲ ELGESIO KODEKSO NUOSTATŲ PAŽEIDIMO

2025 m. kovo 31 d. Nr. 1-P6-1
Anykščiai

Anykščių rajono savivaldybės tarybos Etikos komisija (toliau – Komisija): pirmininkas Donatas Krikštaponis, pirmininko pavaduotojas Gediminas Kutka, nariai: Dangira Nefienė, Dominykas Puzinas, Irma Smalskienė, Antanas Verbickas, veikdama pagal Etikos komisijos nuostatus, patvirtintus Anykščių rajono savivaldybės tarybos 2023 m. birželio 29 d. sprendimu Nr. 1-TS-216 „Dėl Anykščių rajono savivaldybės tarybos Etikos komisijos sudarymo ir nuostatų patvirtinimo“ (toliau – Nuostatai), ištyrusi Anykščių rajono savivaldybės mero Kęstučio Tubio (toliau – Pareiškėjas, Meras) pranešimo pagrindu surinktą medžiagą dėl Anykščių rajono savivaldybės tarybos nario Romo Pačinsko (toliau – Tarybos narys, politikas) veiksmų atitikimo Lietuvos Respublikos politikų elgesio kodekso (toliau – Elgesio kodeksas) nuostatomis, n u s t a t ė :

Tyrimo pagrindas, dalykas ir procedūra

1. Komisija 2024 m. gruodžio 5 d. posėdyje susipažino su 2024 m. gruodžio 3 d. gautu pareiškėjo pranešimu Nr. 1-SD-3620 (6.30 E) apie tai, jog tarybos narys Romas Pačinskas po 2024 m. spalio 22 d. vykusio UAB „Dauniškio prekyba“ ketinamos statyti parduotuvės projekto viešo svarstymo siekia kontaktų su įmonės atstovais ir aiškina apie UAB „Dauniškio prekyba“ priklausančio sklypo neva „išpirkimą“, neaiškiais motyvais grasina, jog neleis parduotuvės statyti ir kvies žurnalistus.
2. Komisija klausėsi prie pareiškimo pateiktą 2024 m. lapkričio 26 d. pas Anykščių rajono savivaldybės merą vykusio pasitarimo garso įrašą, kurio metu UAB „Dauniškio prekyba“ atstovai betarpiškai papasakojo apie Tarybos nario R. Pačinsko veiksmus, kad pastarasis rašė trumpąsias sms žinutes siekdamas kontakto, o pokalbio metu siūlė „paieškoti parduotuvei kitos vietos, nes gyventojai skundžiasi“. Galiausiai, 2024 m. lapkričio 22 d. pokalbio telefonu metu politikas apkaltino įmonės atstovus netinkamu bendradarbiavimu su juo bei pažadėjo iškviesti televiziją ir pasakė: „padarysiu viską – parduotuvės ten nebus“.
3. Toks politiko elgesys sukėlė verslininkams abejonių dėl savivaldybės pozicijos ir nesuprasdami, ko toliau tikėtis iš vietos valdžios, įmonės atstovas (*neskelbtina*) paskambino 2024 m. lapkričio 22 d. Anykščių rajono savivaldybės merui. UAB „Dauniškio prekyba“ atstovai su Meru siekė išsiaiškinti, kokios kliūtys iškilo prekybos centro statybai, nes iki to momento bendrovė visas procedūras organizavo ir vykdė tinkamai, skaidriai, remiantis teisės aktais ir jokių pažeidimų nebuvo padariusi.
4. Nuostatų 19 punkte numatytu terminu 2024 m. gruodžio 5 d. posėdyje Komisija nusprendė pradėti tyrimą, vadovaujantis Nuostatų 8.3 ir 18.1 papunkčiais, bei nustatė tokį tyrimo dalyką: dėl Tarybos nario veiksmų atitikties Elgesio kodekso nuostatomis – įvertinti, ar Romo Pačinsko bendravimas su

UAB „Dauniškio prekyba“ atstovais laikotarpiu nuo 2024 m. spalio 22 d. iki 2024 m. lapkričio 22 d. dėl projektuojamo prekybos centro adresu Kęstučio g. 1A, Anykščių mieste, tikslu perkelti statybas į kitą vietą, (ne)atitinka Elgesio kodekso 4 straipsnyje įtvirtintų (devynių) elgesio principų, kaip ir buvo prašoma Komisijai pateiktame Pareiškėjo rašte.

5. Kaip numato Nuostatų 23 punktą, apie pradėtą tyrimą Komisija informavo politiką, kurio elgesys tiriamas 2024 m. gruodžio 5 d. laisvos formos pranešimu Nr. 1. Tuo pranešimu Romui Pačinskui buvo išaiškintos Nuostatų 30 punkte numatytos teisės bei pasiūlyta pasiaiškinti Komisijai per 10 darbo dienų. Gavus tarybos nario 2024 m. gruodžio 9 d. prašymą pateikti jam Mero pareiškimo kopiją bei garso įrašą, Komisija 2024 m. gruodžio 10 d. pranešimu Nr. 2 papildomai išaiškino Romui Pačinskui tyrimo dalyką ir Nuostatų 30 punktą, kad tyrimo medžiaga susipažinimui gali būti pateikta tik baigus tyrimą.
6. Įgyvendindama Nuostatų 34 punkto reikalavimus bei remdamasi 27 punktu, Komisija 2025 m. sausio 17 d. nusprendė daryti uždarus posėdžius, kuriuose gali dalyvauti tik Komisijos pakviesti asmenys. 2025 m. sausio 30 d. posėdyje Komisija nepriėmė pirmininko pavaduotojo Gedimino Kutkos pareikšto nusišalinimo, remiantis LR viešųjų ir privačių interesų derinimo įstatymo 2 straipsnio 1 dalies ir 11 straipsnio 3 dalies nuostatomis¹, kadangi Gediminas Kutka, būdamas pareiškėjo sūnėnu nėra laikomas pastarojo artimu giminaičiu. Be to Komisijos tyrimas atliekamas asmens, nesusijusio giminystės ryšiais su Komisijos nariu atžvilgiu.
7. Kaip numato Nuostatų 32 punktą, 2025 m. vasario 27 d. Komisijos posėdyje tyrimo terminas buvo pratęstas vienam mėnesiui, t. y. iki 2025 m. balandžio 4 d. Baigti tyrimą Komisija nusprendė 2025 m. kovo 24 d. posėdyje ir, remiantis Nuostatų 25 punktu, paskelbti sprendimą 2025 m. kovo 31 d. Pagal Nuostatų 26 punktą, politikas, kurio veiksmai tiriami, 2025 m. kovo 25 d. pranešimu buvo informuotas apie tyrimo pabaigą ir sprendimo paskelbimo laiką ir vietą.

***Anykščių rajono savivaldybės tarybos nario Romo Pačinsko
2024 m. gruodžio 17 d. paaiškinimai raštu***

8. Politikas, kurio veiksmai tiriami, pateikė Komisijai 2024 m. gruodžio 17 d. paaiškinimą raštu, kuriame nurodė, jog Anykščių miesto ir rajono gyventojams kelia nerimą statybinių medžiagų parduotuvės statyba žemės sklype Kęstučio 1A, Anykščiai, kurią projektuoja UAB „Dauniškio prekyba“. Sklypas yra Kalitos kalno papėdėje šalia vienintelio kelio į laisvalaikio praleidimo vietą – rogučių ir slidinėjimo trasas. Politiko nuomone, tokia „invazija“ ypatingai skausminga ir visiškai netinkama Kalitos kalno prieigose. Tarybos narys teigia gavęs iš gyventojų informaciją apie kreipimąsi į Merą Kęstutį Tubį 2024-07-03 raštu Nr. 1-GP-694, kurį pasirašė 269 asmenys ir apie gautus atsakymus, iš kurių matyti, jog į gyventojų interesus „nenorima atsižvelgti, o galimo Kalitos kalno infrastruktūros suardymo neįžvelgiama“.
9. Paaškinime nurodoma, jog 2024 m. spalio 22 d. vyko projekto pristatymas visuomenei, kuriame dalyvavo UAB „Dauniškio prekyba“ atstovas (*neskelbtina*), projektuotojas V. Daunoras, 4 gyventojai, Architektūros ir urbanistikos skyriaus darbuotojai ir pats R. Pačinskas, kaip Tarybos narys. Viešo svarstymo metu gyventojai pritarė Tarybos nario R. Pačinsko pasiūlymui „vystyti tolimesnį dialogą ieškant kito sklypo tinkamai vietai statybinių medžiagų prekybos centrui“. UAB „Dauniškio prekyba“ atstovas (*neskelbtina*) sutiko, kad „toks dialogas gali vykti“ ir davė savo vizitinę kortelę tolimesniems kontaktams.

¹ 1997 m. liepos 2 d. Nr. VIII-371 (galiojanti redakcija nuo 2024-10-24);

10. Politikas 2024 m. gruodžio 17 d. paaiškino pripažįsta, jog nuo 2024 m. spalio 24 d. iki 2024 m. lapkričio 22 d. telefonu bendravo su UAB „Dauniškio prekyba“ atstovu „apie jų situaciją ir galimybes įrengti parduotuvę kitoje vietoje, tikslu nepažeisti gyventojų interesų ir Kalitos kalno infrastruktūros“. Teigia, jog 2024 m. lapkričio 22 d. jam paskambino UAB „Dauniškio prekyba“ atstovas (*neskelbtina*) ir pasiteiravo, ar ne jis (R. Pačinskas) iškviestė televiziją. Tarybos narys tikina bendravęs pagarbiai ir dalykiškai, paaiškino atstovui, jog reikalinga tęsti dialogą dėl galimybės įrengti parduotuvę kitoje vietoje, kad nebūtų nepažeisti gyventojų interesai.
11. Politiko teigimu jo veiksmai buvo sąlygoti gyventojų interesų gynimu ir būtinybe išvengti miesto infrastruktūros (privažiavimo prie Kalitos kalno) suardymo. Teigia, kad nenorėjo pakenkti Savivaldybės reputacijai ar Mero autoritetui. Priešingai, norėjo, kad „gyventojai pajauštų, jog Savivaldybė yra atvira dialogui su gyventojais ir paiso jų interesų, kas Savivaldybės reputaciją gerina, o Mero autoritetą didina“.

Anykščių rajono savivaldybės tarybos nario Romo Pačinsko paaiškinimai Komisijai 2025 m. sausio 17 d. posėdyje

12. (Garso įrašė nuo 30 min.) 2024 m. lapkričio 22 d. 14 val. 03 min. penktadienis: man skambina (*neskelbtina*), kalbamės 3 min. 9 sek., o įrašė jis sako, kad kalbėjo 3 min. 8 sek., reiškia pirmas padėjo ragelį išsigandęs, nes jis ir pasiskundė. (*neskelbtina*) paskambinęs paklausė, ar ne aš iškviečiau televiziją. Aš pasakiau: ne aš, bet kas iškviestė – šaunuoliai, gerai padarė. O jūs nebendraujate su manimi, nesusitikote. Aš gi prašiau, kad duotų man direktoriaus telefoną, kad galėčiau jam paskambinti, arba duotų mano telefoną (direktoriui). Kalbėjome mandagiai, bet kai jis pasakė, kad su viršininku susitiks kitą savaitę (jau ketvirtą kartą), pasakiau, kad aš nenoriu su tokiais bendrauti. Jie turi matyt problemų su gyventojais ir vengia bendrauti. Aš ir pasakiau: kam jūs tada man skambinate, skambinkite Tubiui.
13. Į klausimus dėl skambučių ir pokalbių turinio su įmonės atstovu (*neskelbtina*): mes visada pasikalbame, apie gyvenimą, apie Anykščius. Jokios kalbos nebuvo, kad aš pirkčiau sklypą. Į klausimo patikslinimą, jog nebūtinai pats pirkė: kaip jūs įsivaizduojate, aš net nebuvau susitikęs, kaip telefonu pardavinėti? Aš net jų norų nežinojau – ko jie nori? Aplamai, sakau – ieškom kito varianto. Apie sklypo pardavimą kalbos nebuvo. Aš pirkti neketinau, jeigu jie būtų davę man savaitę laiko, aš būčiau sakęs gyventojams – paieškom, pasiūlykime... ir to nebuvo.
14. (Garso įrašė nuo 38 min.) Į klausimus dėl kainos aptarimo: kaip jūs galvojate, ar aš galiu siūlyti jiems kainą? Ne, aš sakiau, kad neturiu jokio varianto, bet leiskite paieškoti, pabandome kartu, kad išspręstume šitą klausimą. Jie minėjo kainą – jų ir klauskite, aš negaliu viešinti.
15. Į klausimą, koks buvo įmonės pasiūlymas: iš jų pusės – kaina. Po pristatymo čia, salėje, buvo toks pokalbis: aš noriu išgirsti, kokie jūsų (įmonės) norai. Kaip aš ieškosiu sklypo, jei nežinau, ko jiems reikia. Į klausimą, ar buvo pasakyta darysiu viską, kad projektas nebūtų įgyvendintas: buvo pokalbis, kad atvažiuos televizija, aš pasakiau, kad savo ruožtu irgi iškviėsiu televiziją. Patikslinus klausimą būtent dėl žodžių *darysiu viską, kad projektas nebūtų įgyvendintas?* Atsakymas: negaliu atsiminti. (garso įrašė nuo 41 min.).
16. Į klausimą, kaip vertina, ar (ne)pažeidėte tarybos nario pareigų: aš nieko nepažeidžiau, aš galvoju, kad anas susitikimas (projekto svarstymas su gyventojais) buvo darytas vos ne slapta, aš buvau tik vienas Tarybos narys. Aš niekaip negalėjau suprasti, kodėl toks svarbus Anykščiams klausimas neviešas ir juo niekas nesidomi. Aš nei vienoje vietoje nepažeidžiau absoliučiai nieko.

17. Komisijos siūlymu R. Pačinskas pateikė prie medžiagos trumpųjų sms žinučių tekstus ir telefoninių pokalbių su UAB „Dauniškio prekyba“ atstovu (*neskelbtina*) registrus, kopijas patvirtino savo parašu².

***Pareiškėjo Anykščių rajono savivaldybės mero Kęstučio Tubio paaiškinimai Komisijai
2025 m. sausio 30 d. posėdyje***

18. (Garso įrašė nuo 9 min.) Apie problemą sužinojau 2024 m. lapkričio 22 d. 14 val. 10 min., kai paskambino UAB „Dauniškio prekyba“ atstovas (*neskelbtina*), tekstas maždaug toks: „jį spaudžia Romas Pačinskas atsisakyti statybų, grasina televizija, siūlė parduoti tą sklypą“. Su šios įmonės atstovais esame bendravę gal prieš metus, kai bendrovė nupirko sklypą. Tuo metu buvo pokalbiai, jog UAB „Dauniškio prekyba“ kartu su Maxima prisidės prie viešos erdvės (gatvės) sutvarkymo.
19. Daugiau kontaktų nebuvo iki 2024 m. lapkričio 22 d. skambučio, kad R. Pačinskas neleidžia statyti parduotuvės, siūlo perpirkti sklypą, aiškina, kad jų kaina nesąmoninga ir pan. Tai aš pakviečiau atstovus oficialiai į pasitarimą dėl gatvės sutvarkymo (kaip minėjau). To pasitarimo metu, 2024 m. lapkričio 26 d. buvo daromas garso įrašas, kurį pateikėm Komisijai, nes kilo abejonių, ar Tarybos narys neviršijo savo įgaliojimų. Tam, kad derėtis dėl ko nors, reikia turėti įgaliojimus. Galima kalbėtis, bet kažkokių sprendimų priimti asmeniškai negalima. To susitikimo metu UAB „Dauniškio prekyba“ atstovai papasakojo, kaip R. Pačinskas siūlė nestatyti (parduotuvės) ir parduoti sklypą.
20. Jie (atstovai) papasakojo, kad buvo keletas telefoninių pokalbių, R. Pačinskas skambino jiems dėl sklypo. Paklausiau (atstovo), ar turi duomenų, kiek kartų skambino? Atstovas atsiuntė telefoninių skambučių registrą, kurį galiu Komisijai pateikti³. Žmonėms, kurie investuoja, susidarė dvejetainis išpūdis. Daugiau informacijos, negu yra prie skundo pridėtame garso įrašė, aš neturiu ir paaiškinti negaliu.
21. Į klausimą, ar pareiškėjas pats bandė kalbėtis su savo partiečiu ir frakcijos nariu R. Pačinsku: bandžiau kalbėtis. Romas nesupranta, kad teisė neleidžia (jam) to daryti. Bandant kalbėtis jis logiškai nekalba, jis sako „aš dirbu visuomenei, tėvynei ir Lietuvai“ ir viskas tuo pasibaigia. Kad jis (R. Pačinskas) nežino, ką reiškia teisės aktai, aš supratau tada, kai prašė jam asmeniškai parduoti dalį socialinio būsto patalpų. Keletą kartų paklausimais, kaip Tarybos narys kreipėsi į merą, į administraciją dėl savo asmeninio būsto. Maniau, gal užteks su juo pasišnekėti, bet neužteko.
22. Į klausimą, ar pareiškėjas žino apie gyventojų surinktus parašus: žinau, kad tokie parašai (skundas) buvo, nežinau, kas juos rinko, žinau, kad buvo parengtas administracijos atsakymas gyventojams pagal teisės aktus. Gyventojai atsakymo neskundė. Į klausimą, ar kalbėjo su R. Pačinsku dėl jo siūlymo perkelti prekybos centrą į kitą vietą ir sklypo išpirkimo: ne, jokių įgaliojimų aš, kaip savivaldybės vadovas, dėl sklypo išpirkimo nesuteikiau, nei kad jis kalbėtų su turto savininkais.
23. Į klausimą, ko Meras tikisi iš Komisijos: tikiuosi medžiagos išnagrinėjimo. Į klausimą, ar nebuvo minčių pakviesti R. Pačinską ir UAB „Dauniškio prekyba“ atstovus, kad susėdę išsiaiškintų: aš nesu nei mediatorius, nei Tarybos narys. Įmonės atstovai atvykę į mūsų pasitarimą (2024 m. lapkričio 26 d.) patys pradėjo kalbėti. Manau, norėjo išsiaiškinti, kokia yra tikroji savivaldybės pozicija, ar bus daromi, kokie nors veiksmai prieš parduotuvės statybą.

***UAB „Dauniškio prekyba“ atstovo paaiškinimai Komisijai
2025 m. kovo 17 d. posėdyje***

² 2025 m. sausio 17 d. Posėdžio protokolo priedas;

³ 2025 m. sausio 30 d. Posėdžio protokolo priedas;

24. Su Romu Pačinsku susipažinome projekto viešinimo metu 2024 m. spalio 22 d., kur jis dalyvavo kaip svečias, t. y. kaip Tarybos narys. Bendravome gražiai, buvo ir daugiau dalyvių. Diskutavome ir išgirdome nuomonių, kad gyventojams nelabai patinka, jog toje vietoje bus parduotuvė. Romas pats priėjo, sako, gal jis galėtų padėti, kad nestatytume parduotuvės. Sakome, kad mes (įmonė) pelno siekiantys, mes planavome, sklypas yra komercinės paskirties. O jis (Romas) toliau: ar visgi yra galimybė, kad nestatytumėt? Atsakėme, jog (kaip savininkai) galėtume svarstyti parduoti sklypą, jei tai būtų ekonomiškai naudinga. Apsikeitėm kontaktais.
25. Su Romu Pačinsku telefonu bendravome 2024 m. lapkričio 13, 15 dienomis kultūringai. Dar buvo praleisti keli jo skambučiai, nes aš buvau išvykęs. 2024 m. lapkričio 22 d. jis kalbėjo kaip ne tas žmogus, kuris anksčiau buvo kultūringas. Sako: „jūs nebendraujate, aš padarysiu viską, kad nestatytumėt“. Pokalbis truko vos 3 minutės, aš paklausiau, ar jūs, Romai, mums grasinate? Komisija prašo papasakoti detaliau, kaip tas pokalbis vyko.
26. (Garso įrašė nuo 6 min. 46 sek.) (*neskelbtina*): pradžioje R. Pačinskas sakė „kodėl jūs nebendraujate?“ Aš klausiu, kaip suprasti „nebendraujame“? Mes jau viską pasakėme, kad galime nestatyti, jeigu gautume pasiūlymą, kas iš mūsų perpirks sklypą. Mes investavome pinigus. Taip nesidaro, kad „iš idėjos“ nestatyti ir „gal ten parką padaryti, kaip gyventojai nori“. Aišku jis (R. Pačinskas) nebuvo įvardinęs, kad ras pirkėją ar pats nupirks. Mes to ir nesitikėjome. Tada R. Pačinskas sako: „jeigu jūs taip bendraujate, tai parduotuvės tikrai nebus“. Aš sakau, kaip suprasti „nebus parduotuvės“? Kokios kliūtys, kad parduotuvės nebūtų? Tada Romas atsako: „aš pasakiau – jos nebus“. Tada aš tiesiai paklausiau, ar jūs mums grasinate? R. Pačinskas toliau kalbėjo: „Jūs su meru susimokėte, aš iškviesiu žurnalistus“. Supratau, kad iš pykčio ir įniršio taip kalbėjo, kai aš pasakiau, jog nesuprantu, kodėl mes galim nepastatyti parduotuvės.
27. Į klausimą, ar R. Pačinskas bendravo atstovaudamas visuomenę: bendravau kaip su piliečiu, kuris yra suinteresuotas. Bet mes žinojome, kas jis, nes per projekto viešinimą prisistatė kaip Tarybos narys. Kai 2024 m. lapkričio 22 d. pokalbio metu pradėjo grasinti, kad „parduotuvės ten nebus“, aš gi suprantu, kad jis naudoja savo galią kaip Tarybos narys. Todėl iškart paskambinau Merui, nes gal čia kažkas vyksta ko mes nežinome, reikėjo išsiaiškinti.
28. Į klausimą, ar R. Pačinskas buvo informavęs, jog gyventojų parašai yra surinkti dėl to sklypo: mes apie tai sužinojome per projekto svarstymą. Mes su gyventojais diskutavome, kad nustatant sklypo paskirtį reikėjo spręsti, ar parką ten daryti ar ką. Mes (verslas) pirkome jau komercinės paskirties sklypą, pirkdami teiravomės savivaldybės Architektūros ir urbanistikos skyriuje dėl galimybės statyti parduotuvę.
29. Į klausimą, ar R. Pačinskas pokalbyje siūlė kažką konkrečiau dėl sklypo išpirkimo: (garso įrašė nuo 11 min.) (*neskelbtina*): ne, jis (R. Pačinskas) nesiūlė, o konkrečiai klausė, kas turi įvykti, kad nestatytume? Mes atsakėme, jeigu kas nors perpirks sklypą, tada mes ieškosime kitur. R. Pačinskas buvo užsiminęs „gal jūs atvažiuokite oficialiai, mes kaip savivaldybė gal pasiūlysim, kur turime laisvą sklypą“. Mes sakome, kad pirma reikia rasti pirkėją, kad darytume kitą žingsnį. Jau buvome antroje projektavimo pusėje – prieš viešinimą, buvo didžioji dalis sumokėta už projektavimą.
30. Dėl priekaišto, kad nesuprantame gyventojų, tai mes matėme, jog ten yra kitos parduotuvės šalia (Maxima, Norfa), žmonėms patogiu atvažiuoti tuo pačiu. Į klausimą, ar čia tik moralinė įtaka, ar ką nors darė R. Pačinskas: nedarė. Tik pagrasino: „jeigu jūs nebendraujate, aš pasakiau – parduotuvės neturėsite“. Į klausimą, ar iš savivaldybės buvo kokių pasiūlymų (dėl sklypo): ne. O dėl gatvės sutvarkymo? Taip, mes kalbėjome, kad prisidėsime ir Maxima prisidės, kad sutvarkytų gatvę.
31. Į klausimą, ar buvo paviešinta informacija apie būsimas statybas: buvo sklype lentoje iškabinta ir laikėme tiek laiko, kiek priklauso pagal įstatymą. Dabar laukiame statybos leidimo. Išsivalėm plotą,

krūmus, senas padangas ištraukėm kaip iš pelkės. Į klausimą, ar šis incidentas turėjo įtakos: ne, tvarkomės, tikimės per metus atsidaryti.

***Architekto Vytenio Daunoro paaiškinimai Komisijai
2025 m. kovo 24 d. posėdyje***

32. (Dėl ligos telefonu per konferencinį ryšį – garso įrašė nuo 39 min.) UAB „Dauniškio prekyba“ parduotuvės projektuotojas paaiškino, jog buvo parengta projekto viešinimo ataskaita, kurią kartu su projektiniais pasiūlymais patvirtino atitinkama žinyba. Prieš svarstymą sklype buvo įrengtas informacinis stendas, kuris iki dabar stovi. Kaimynystėje esančių sklypų savininkams buvo išsiųsti pranešimai. Skelbimas apie projekto svarstymą buvo patalpintas savivaldybės internetiniame puslapyje. Projekto aptarime dalyvavo visi suinteresuoti asmenys, buvo daromas garso įrašas, kuris paviestas portale „Infostatyba“. Tarybos narys R. Pačinskas 2024 m. spalio 22 d. dalyvavo viešajame aptarime. Per svarstymą daugiausiai pasisakė viena šeima, kad geriau tame sklype būtų įrengta poilsio aikštelė ar vaikų žaidimo aikštelė. Pasvarstėme, kažin ar tinka ten įrengti poilsio vietą, kai aplink jau yra kitos parduotuvės. R. Pačinskas pasakė: jeigu kartais susigalvotų (statytojai) šitą sklypą perleisti ir kitoje vietoje statyti, tai galėtų kreiptis. Jis padės kaip tarpininkas. Aš dar paklausiau R. Pačinsko, ar jis norėtų, kad mes įrašytume tai į protokolą kaip pasiūlymą? Jis sakė nereikia, čia pasvarstymui. Šiuo metu vyksta statybos leidimo išdavimo procedūra, o būsimos statybos teisėtumas pagal teritorijų planavimo teisės normas tikrinamas teikiant projektinius pasiūlymus – tai pati pradžia, kitaip neleistų projektuoti.

Kitų įrodymų aptarimas ir prašymų išsprendimas

33. Komisija 2025 m. sausio 31 d. raštu Nr. 6 užklusė Anykščių rajono savivaldybės administracijos dėl informacijos pateikimo apie gautus gyventojų skundus, kurie susiję su tyrimo dalyku. Gavo 2025-02-06 atsakymą Nr. 1-SD-357 (6.30) su 4 priedais⁴. Iš pateiktų dokumentų matyti, jog į R. Pačinsko minimą gyventojų grupės 2024-07-03 skundą Nr. 1-GP-694 (ir jų atstovui papildomai), *remiantis teisės aktais buvo atsakyta į devyniolika pateiktų klausimų* dviem raštais: 2024-08-06 raštu Nr. 1-SD-2425 (8.4) ir 2024-10-07 raštu Nr. 1-SD-2985 (8.4). Anykščių rajono savivaldybės administracijos atsakymai nebuvo skundžiami.
34. Komisija 2025 m. kovo 24 d. posėdyje nutarė prijungti prie tyrimo medžiagos sklype įrengtų informacinių stendų nuotraukas. Apklausus projektuotoją, Komisija nutarė nereikalauti prijungimui viešo projekto svarstymo, vykusio 2024 m. spalio 22 d. garso įrašo. R. Pačinsko pateikti 2025-01-18 raštu prašymai išreikalauti LVŽS (partijos skyriaus) posėdžio garso įrašą bei padaryti akistatą su pareiškėju ir verslininkais nebuvo sprendžiami, nes Komisijos kompetencijai nepriskirta kontroliuoti partijų (skyrių) veiklos bei atlikti tokio procesinio veiksmo, kaip akistata.

Teisinis reglamentavimas ir politiko veiksnių vertinimas

35. Lietuvos Respublikos Konstitucijos 28 straipsnyje yra įtvirtinta, jog įgyvendindamas savo teises ir naudodamasis savo laisvėmis, žmogus privalo laikytis Lietuvos Respublikos Konstitucijos ir įstatymų, nevaržyti kitų žmonių teisių ir laisvių. Konstitucijos 120 straipsnio 2 dalis numato: savivaldybės pagal Konstitucijos bei įstatymų apibrėžtą kompetenciją veikia laisvai ir savarankiškai.

⁴ Medžiagoje dokumentas Nr. 18-22

36. Paminėtos Konstitucijos nuostatos nusako Tarybos nario veiklos teisinius rėmus, kad atstovaudamas rinkėjų interesus ir įgyvendindamas atstovaujamojo teises, bendruomenės atstovas negalės turėti ir įgyvendinti daugiau teisių, nei turi žmonės, kuriuos jis atstovauja. Atstovas turi veikti įstatymo ribose kaip ir jo atstovaujantieji, o įgyvendindamas rinkėjų teises negali varžyti kitų žmonių teisių ir laisvių.
37. Lietuvos Respublikos Valstybės politikų elgesio kodekso 1 straipsnio 1 dalis įstatymo paskirtį ir uždavinius nusako taip: valstybės politikų elgesio kodeksu siekiama įgyvendinti konstitucinį valdžios įstaigų tarnavimo žmonėms principą, plėtoti demokratinį valdymą, didinti visuomenės pasitikėjimą valstybės valdžios ir savivaldybių institucijomis, skatinti valstybės politikų ir kandidatų į valstybės politikus atsakomybę už savo veiklą ir atskaitomybę visuomenei⁵.
38. Teisės akto paskirtis ir uždaviniai yra siekiamybė, dėl kurios būtent yra kuriami įstatymai. Akivaizdu, jog politikų elgesio kodeksu siekiama ne vien deklaruoti, kad valdžios įstaigos veikia pagal konstitucinį principą, bet realiai įgyvendinti visuomenės pasitikėjimą savivaldos institucijomis ir skatinti politikų atsakomybę už savo veiklą. Elgesio kodekso 6 straipsnio 1 dalies 2 punkto nuostatos numato, jog vieninteliu valstybės politikų elgesio kontrolės subjektu savivaldybių taryboje yra savivaldybių tarybų sprendimu iš jų narių ir gyvenamųjų vietovių bendruomenių atstovų sudaryta Etikos komisija. Įvertinusi tai, kad politikų atsakomybės klausimas iškeliamas prie įstatymo paskirties ir apibrėžtų tikslų, nederėtų nuvertinti savivaldybių tarybų Etikos komisijų atliekamų tyrimų ir priimtų sprendimų svarbos.
39. Lietuvos Respublikos Vietos savivaldos įstatymo 9 straipsnis reglamentuoja savivaldybės tarybos nario teises (veiklą) atstovaujamojoje institucijoje⁶. Tačiau, nagrinėjamu atveju Tarybos narys veikė ne institucijoje. Todėl Komisija vertins, kokiam teisiniame santykiyje veikė Tarybos narys, ar tai buvo politinė veikla ir / ar dėl to politikui gali kilti atsakomybė.
40. Elgesio kodekso 2 straipsnio 6 dalyje politinės veiklos sąvoka apibrėžiama, kaip valstybės politiko veiksmai, elgesys *ir dalyvavimas* atstovaujamojo bei vykdomųjų institucijų veikloje jo įgaliojimų laikotarpiu. Tai reiškia, jog bet koks politiko veiksmas ar elgesys (ne tik dalyvavimas atstovaujamojo bei vykdomųjų institucijų veikloje) jo įgaliojimų laikotarpiu yra laikomi politine veikla (išskyrus privatų gyvenimą, kurį nusako elgesio kodekso 2 straipsnio 4 dalis).
41. Komisija atkreipia dėmesį, jog atstovaudamas gyventojų grupės interesus Tarybos narys nepateikė jokių argumentų dėl LR Teritorijų planavimo įstatymo normų (ne)tinkamo taikymo, kurio tikslas būtent yra užtikrinti darnią teritorijų plėtrą ir racionalią urbanizaciją, nustatant teritorijų planavimo proceso sprendinių sistemiškumą, skirtingo lygmens dokumentų suderinamumą ir tarpusavio poveikio reikalavimus, sudaryti sąlygas gamtinės ir antropogeninės aplinkos darnai, urbanistinei kokybei, išsaugant vertingą kraštovaizdį, biologinę įvairovę, gamtos ir kultūros paveldo vertybes⁷.
42. Tarybos narys nagrinėjamu atveju nepasisakė, jog būtų analizavęs Lietuvos Respublikos Žemės įstatymo nuostatų taikymą, kurios reglamentuoja pagrindinės žemės naudojimo paskirties ir būdo nustatymo ir keitimo tvarką⁸. Duodamas paaiškinimus Komisijai politikas taip pat nepasisakė ir dėl Lietuvos Respublikos Statybos įstatymo normų, reglamentuojančių statinių esminius architektūros reikalavimus, trečiųjų asmenų interesų apsaugos reikalavimus bei statybos dalyvių, viešojo administravimo subjektų, statinių savininkų (ar naudotojų) ir kitų juridinių ir fizinių asmenų veiklos šioje srityje principus ir atsakomybę⁹ taikymo.

⁵ Patvirtintas 2006 m. rugsėjo 19 d. Nr. X-816 įstatymu (Suvestinė galiojanti redakcija nuo 2020-01-01)

⁶ 1994 m. liepos 7 d. Nr. I-533 (galiojanti redakcija nuo 2024-10-10 iki 2024-11-30)

⁷ 1996 m. kovo 19 d. Nr. I-1240 1 straipsnis „Įstatymo paskirtis ir tikslas“

⁸ 1994 m. balandžio 26 d. Nr. I-446 23 straipsnis „Pagrindinės naudojimo paskirties nustatymas ir keitimas“

⁹ 1996 m. kovo 19 d. Nr. I-1240 1 straipsnis „Įstatymo paskirtis ir taikymas“

43. Iš Tarybos nario R. Pačinsko paaiškinimų matyti, jog politikas veikė vadovaudamasis skundą pateikusių gyventojų grupės interesais, tačiau ne viešo valdymo ar administravimo, o privačių turtinių santykių srityje. Tokią išvadą galima daryti iš politiko įvardintų savo pastangų rasti galimybę perkelti parduotuvės statybą į kitą vietą. Kitaip tariant, buvo siekiama pakeisti jau esamą, pagal įstatymą sukurtą verslo subjekto turtinį teisinį santykį.
44. Asmenų turtinius teisinius santykius reglamentuoja Lietuvos Respublikos Civilinio kodekso normos. Jos taikomos ir turtiniams santykiams, kurie pagrįsti įstatymų nustatyta asmenų pavaldumu valstybės institucijoms ir kurie tiesiogiai atsiranda, kai valstybės institucijos atlieka valdžios funkcijas tiek, kiek šių santykių nereglamentuoja kiti įstatymai, taip pat civilinio kodekso įsakmiai nurodytais atvejais¹⁰.
45. Todėl politiko veikimus Komisija vertins pagal civilinius turtinius santykius reglamentuojančias teisės normas, kurių Tarybos narys taip pat negali pažeisti savo politinėje veikloje nei tiesioginiais veiksmais, nei *ketinimais veikti* siekiant pageidaujamo rezultato. Kitaip tariant, viešai deklaruojamas ketinimas veikti, taip pat turi atitikti įstatymo nuostatas.
46. Civiliniai santykiai įgyvendinami vadovaujantis subjektų lygiateisiškumo, nuosavybės neliečiamumo, sutarties laisvės, nesikišimo į privačius santykius, teisinio apibrėžtumo, proporcingumo ir teisėtų lūkesčių bei neleistinumų piktnaudžiauti teise ir visokeriopos civilinių teisių teisminės gynybos principais¹¹.
47. Nagrinėjamu atveju išvardinti teisės principai nesuteikia pranašumo gyventojų grupės interesams, lyginant su verslo subjekto interesais. Teisinio apibrėžtumo principas leidžia dalyviams orientuotis, kas ir kokius veiksmus gali atlikti siekdami norimo rezultato. Teisėtų lūkesčių principas leidžia dalyviams tikėtis, jog atlikus veiksmus pagal teisės normas, jie ne tik pasieks rezultatą, bet šis rezultatas ir ateityje išliks stabilus. Todėl įmonė pagrįstai galėjo tikėtis sklandaus verslo plano įgyvendinimo, jeigu visos procedūros bus atliekamos pagal teritorijų planavimą ir statybas reglamentuojančias teisės normas.
48. Neleistinumų piktnaudžiauti teise principas, draudžiantis veikti prisidengus formaliu teisių gynimu, skirtas apsaugoti dalyvius nuo bet kokio nepagrįsto trukdymo realizuoti savo teisėtus lūkesčius. Ypač tai aktualu, kai yra veikama per valdžios institucijas. Asmenų civilines teises gali apriboti tik įstatymai ar įstatymų pagrindais – teismas, jeigu toks apribojimas būtinas viešajai tvarkai, geros moralės principams, žmonių sveikatai ir gyvybei, asmenų turtui, jų teisėms ir teisėtiems interesams apsaugoti¹².
49. Pasikartosime, jog iš politiko Komisijai duotų paaiškinimų galima spręsti, kad buvo veikama siekiant iškelti parduotuvės statybą į kitą vietą. Esamoje situacijoje grupės gyventojų pageidaujama tikslui pasiekti UAB „Dauniškio prekyba“ turėjo nutraukti parduotuvės projektavimo darbus, parduoti turimą žemės sklypą, nupirkti kitą komercinės paskirties žemės sklypą ir iš naujo suprojektuoti parduotuvę jau kitame žemės sklype.
50. Iki norimo rezultato buvo tik vienas teisėtas kelias – derėtis su verslo subjektu dėl pastarajam priimtinių sąlygų. Tokią išvadą Komisija daro iš atitinkamo civilinių santykių teisinio reglamentavimo, jog dalyviai turi teisę laisvai pradėti derybas ir neatsako už tai, jei susitarimas nebus pasiektas¹³. Komisija sprendžia, jog pats pirmas Tarybos nario veiksmas, kai po viešo projekto svarstymo 2024 m. spalio 22 d. politikas pasiteiravo įmonės atstovo, ar yra galimybė statyti parduotuvę kitoje vietoje, gali būti vertinamas kaip pasiūlymas derėtis ir atitinka įstatymą.

¹⁰ LR CK 1.1 straipsnis „Reglamentuojami santykiai“

¹¹ LR CK 1.2 straipsnio „Civilinių santykių teisinio reglamentavimo principai“ 1 dalis

¹² LR CK 1.2 straipsnio „Civilinių santykių teisinio reglamentavimo principai“ 2 dalis

¹³ LR CK 6.163 straipsnis „Šalių pareigos esant ikisutartiniams santykiams“ 2 dalis

51. Iš įmonės atstovo (*neskelbtina*) paaiškinimų matyti, jog atsakydamas į derybinį pasiūlymą jis Tarybos nariui įvardijo esminę statybų perkėlimo į kitą vietą sąlygą (galimybę). Tai būtų ekonomiškai naudingas turimo sklypo pardavimas už tokią kainą, kuri kompensuotų projektavimo išlaidas, bankui sumokėtas palūkanas ir kitas investicijas. Tokia verslininkų sąlyga atitiko sutarčių laisvės principo, nes derybų dalyviai gali laisvai, savo nuožiūra nustatyti tarpusavio teises bei pareigas.¹⁴
52. Kaip matyti iš politiko paaiškinimų, nei jis pats, nei gyventojų grupė, kurių interesais buvo veikiamas, neketino perpirkti sklypo iš UAB „Dauniškio prekyba“. To neketino daryti ir Anykščių rajono savivaldybė bei nesuteikė Tarybos nariui įgaliojimų derėtis dėl sklypo išpirkimo. Nėra duomenų, kad R. Pačinskas būtų realiai ieškojęs potencialaus pirkėjo minėtam sklypui.
53. Politikas aiškiai nurodė, jog visi pastarojo siūlymai buvo susiję su kito sklypo paieška, kur būtų galima iškelti parduotuvės statybą. Tokiu atveju Komisijai nėra aišku, kokio „bendradarbiavimo su juo“ iš verslininkų tikėjosi ir siekė Tarybos narys, kai siūlymas ieškoti kito sklypo nepardavus turimo, nėra logiškas ir nėra pagrįstas ekonomine nauda. Ką ir paaiškino UAB „Dauniškio prekyba“ atstovas (*neskelbtina*) Komisijos posėdyje.
54. Kad būtent R. Pačinskas siekė kontaktų su įmonės atstovais įrodo pateiktų sms žinučių turinys, kuriomis buvo prašoma su juo susisiekti¹⁵. Įstatymas draudžia versti asmenį sudaryti sutartį (pirkti ar parduoti sklypą), išskyrus atvejus, kai pareigą sudaryti sutartį nustato įstatymai ar savanoriškas įsipareigojimas¹⁶. Todėl Komisija daro išvadą, jog tolesni politiko veiksmai, sekę po viešo projekto svarstymo, 2024 m. spalio 22 d. įvykusio (pirmo) pokalbio apie galimybę iškelti parduotuvę kitur, nebeatitiko įstatymo nuostatų.
55. Kaip jau buvo pasisakyta, įstatymas nenumato derybų dalyviams jokios atsakomybės už atsisakymą derėtis ar nepasiekus rezultato¹⁷, todėl Tarybos narys neturėjo pagrindo priekaištauti verslininkams, kad su juo nebendradarbiaujama dėl kito sklypo paieškų. Tuo labiau, neturėjo pagrindo sakyti įmonės atstovui, jog „šaunuoliai, tie, kas iškvietė televiziją ir aš savo ruožtu iškviesiu televiziją“. Politikas nepaaiškino Komisijai, koks būtų televizijos pasitelkimo tikslas iš Tarybos nario pusės (jei tai ne spaudimas verslo subjektui ir ne viešųjų ryšių akcija). Todėl liko neatskleista, ką šiuo atveju galėjo išspręsti žurnalistai, ko negalėtų nuveikti pats Tarybos narys, atstovaudamas rinkėjus savo įgalinimų ribose.
56. Komisija sprendžia, jog didžiausias abejones Tarybos nario veiksmų teisėtumu sukėlė UAB „Dauniškio prekyba“ atstovo (*neskelbtina*) atkartotas R. Pačinsko patikinimas padaryti viską, kad parduotuvė tame sklype nebūtų statoma, kurio pats politikas (teigė) negalintis prisiminti. Komisijos vertinimu, atsižvelgiant į ištirtų aplinkybių ir faktų visumą, labiau tikėtina, kad toks pokalbis realiai įvyko. Tačiau, Komisija pažymi, jog be paminėto pasisakymo, tyrimo metu surinkta pakankamai kitų duomenų, kurių pagrindu galima priimti sprendimą.

Komisijos išvados

57. Įvertinus surinktą medžiagą bei politiko, kurio veiksmai tiriami, duotus paaiškinimus, Komisija turi pagrindo manyti, kad Tarybos narys, gindamas 2024-03-07 skundą patiekusių gyventojų grupės interesus, arba nesigilino į viešą valdymą ir administravimą teritorijų planavimo ir statybų srityje reglamentuojančias teises normas, arba nenustatęs pažeidimų UAB „Dauniškio prekyba“ vykdomoje parduotuvės projektavimo procedūroje, nutarė veikti tiesiog komunikavimo su verslo subjektu keliu.

¹⁴ LR CK 6.156 straipsnis „Sutarties laisvės principas“ 1 dalis

¹⁵ 2025 m. sausio 17 d. Posėdžio protokolo priedas;

¹⁶ LR CK 6.156 straipsnis „Sutarties laisvės principas“ 2 dalis

¹⁷ LR CK 6.163 straipsnis „Šalių pareigos esant ikisutartiniams santykiams“ 2 dalis

58. Siekdamas pakeisti UAB „Dauniškio prekyba“ jau sukurta civilinį teisinį santykį, o būtent – perkelti parduotuvės statybą į kitą vietą, Tarybos narys veikė ir siekė norimo rezultato, pažeisdamas įstatymo numatytus civilinių santykių įgyvendinimo principus: subjektų lygiateisiškumo, nuosavybės neliečiamumo, sutarties laisvės, nesikišimo į privačius santykius, teisinio apibrėžtumo, proporcingumo ir teisėtų lūkesčių bei neleistinumo piktnaudžiauti teise. Tokia R. Pačinsko veikla neatitinka Lietuvos Respublikos politikų elgesio kodekse įtvirtintų principų.
59. Pareiškėjas prašė įvertinti Tarybos nario veiksmų atitikimą visiems įstatyme apibrėžtiems (devyniems) politikų elgesio principams ir tai buvo pripažinta tyrimo dalyku. Tačiau Komisija balsavo ir pritarė dėl 4 straipsnio 1 punkto – pagarbos žmogui ir valstybei – principo pažeidimo, kuris įpareigoja politikus laikytis žmogaus teisių, laisvių bei jas užtikrinti, vadovautis Lietuvos Respublikos Konstitucija ir teise. Nes būtent šis principas saugo pasitikėjimą valstybe ir jos institucijomis.
60. Nagrinėjamu atveju rezultatas buvo priešingas – Tarybos nario veiksmai sukėlė nepasitikėjimą savivaldybės institucija. Todėl, priimdama sprendimą, Komisija turi pagrindo rekomenduoti Tarybos nariui suderinti savo elgesį ar veiklą su šiame kodekse ar institucijos, kurioje valstybės politikas eina pareigas, veiklą reglamentuojančiuose įstatymuose ar kituose teisės aktuose nustatytais valstybės politiko elgesio principais ar reikalavimais, kaip numatyta Elgesio kodekso 9 straipsnyje.

Dėl išdėstyto, bei remiantis Lietuvos Respublikos valstybės politikų elgesio kodekso 9 straipsniu, Anykščių rajono savivaldybės tarybos Etikos komisijos nuostatų 37.2, 37.3 papunkčiais, nuostatų 39 ir 43 punktais, LR Vyriausiosios tarnybinės etikos komisijos įstatymo 24 straipsnio 1 ir 3 dalimis,

Komisija nusprendė:

- 1) konstatuoti, kad Tarybos narys R. Pačinskas pažeidė Lietuvos Respublikos valstybės politikų elgesio kodekso 4 straipsnio 1 punkte nustatytą pagarbos žmogui ir valstybei principą;
- 2) rekomenduoti Tarybos nariui R. Pačinskui suderinti savo elgesį ar veiklą su šiame kodekse ar institucijos, kurioje valstybės politikas eina pareigas, veiklą reglamentuojančiuose įstatymuose ar kituose teisės aktuose nustatytais valstybės politiko elgesio principais ar reikalavimais;
- 3) apie priimtą Komisijos sprendimą informuoti Tarybos narį R. Pačinską ir Pareiškėją;
- 4) Komisijos sprendimą ir visus jį pagrindžiančius dokumentus per 5 darbo dienas pateikti Vyriausiajai tarnybinės etikos komisijai;
- 5) paskelbti Komisijos sprendimą Anykščių rajono savivaldybės interneto svetainėje;
- 6) išaiškinti, kad šis sprendimas gali būti skundžiamas Vyriausiajai tarnybinės etikos komisijai per vieną mėnesį nuo jo paskelbimo arba įteikimo asmeniui, kurio veikla tirama, dienos.

Komisijos pirmininkas

Donatas Krikštaponis